

Ngủ Trong Quan Tài

Kha Tiệm Ly

Tôi tin rằng nếu các bạn trong giới được thiên hạ gọi là “nghèo” thì các bạn ít nhất cũng đã một lần than “không có một xu dính túi”. Thế nhưng, tôi biết trong túi bạn vẫn còn chút ít tiền lẻ. Với tôi, khi vợ tôi trút hơi thở cuối cùng tại bệnh viện Phạm Ngọc Thạch, thì “không có một xu dính túi” đối với tôi nó chính xác trăm phần trăm! Trong lúc tôi ôm vợ tôi khóc ngất thì một thiên thần áo trắng nhỏ nhẹ nói: “*Chú chuẩn bị đem cô về đi!*”. Đem về? Nhưng đem về bằng cách nào đây? Sau hai tháng, bao nhiêu tiền bạc ít ỏi tôi đã dành mua thức ăn cho vợ bồi bổ, còn tôi thì chỉ ăn bánh mì không, uống nước phồng tên ở nhà vệ sinh cầm hơi qua ngày, nên cơ thể đã bị tàn phá nhanh chóng không khác gì vi trùng Koch tàn phá buồng phổi tôi.

Cô y tá quay đi, không bao lâu cô trở lại chìa cho tôi vài tờ giấy, rồi lại nhắc: “*Chú thu xếp về sớm!*”. Tôi ghen ngào: “*Tôi không còn xu nào hết cô ơi!*”.

Đối phó trước tình cảnh khó khăn này, tôi chỉ biết khóc rống lên! Phải chi vợ tôi chết trễ hai ngày thì đỡ biết mấy, vì ngày mai là ngày tôi có thể bán máu! Tôi nói “có thể” là vì thời gian quy định hai lần bán máu của tôi là vào ngày mai! Bán máu 1 lần thì chi phí sinh hoạt nửa tháng ở nhà thương và gửi về cho bà ngoại các con tôi mua gạo cùng thời gian ấy khỏe ru! Vào thời điểm khốn khó chung, “bán máu” gần như là một cái “nghề” của nhiều người! Đây là một trong hơn chục “nghề” mà tôi đã làm trong suốt 20 năm kể từ khi vợ lâm bệnh, qua đời, và kéo dài khi con tôi lên Đại Học.

Người ta nói “*nhất nghệ tinh, nhất thân vinh*”; tôi có hơn mười “nghề” mà không có “nghề” nào “tinh” nên thân không thể “vinh” mà luôn đói và nhục nhã! Nghề gì mà nhiều vậy? – Đầu tiên phải kể một nghề làm ra tiền nhất là nghề... bán máu; kế đó là nghề bán... quần áo của mình! Hồi đó quần áo dù “luốt luốt”, loại mà bây giờ cho người giàu làm nùi lau họ cũng không thèm, bán cũng có người mua!

Thuở ấy nghề bán máu “có giá” lắm: người muốn bán chỉ cần ngồi trước cổng bệnh viện “chờ thời”, là một lát có người hót hải chạy ra hỏi: “*Ai có máu O? Mười ngàn!*”. - “*Hai chục ngàn!*”. Cuộc ngã giá cuối cùng bên mua cũng chấp nhận, dù biết bị “chém”! Máu O là máu hiếm nên luôn có “giá đắt bất ngờ”! Nhưng dù máu lúc nào cũng chạy ào trong huyết quản nhưng không phải chủ nhân nó muốn bán lúc nào cũng được: Một lần người y tá dòm cái bản mặt quá quen thuộc của tôi rồi vừa đo tăng xông, vừa nói nhỏ: “*Anh bán máu hoài, anh chết! Ráng ăn uống đầy đủ rồi nửa năm sau mới tới được nhe!*”; quần áo vốn ít ỏi, dù muốn bán nữa cũng đào đâu ra mà có?

Rồi phụ hồ thì cũng chỉ được vài lần cho những ai muốn làm... chuồng heo, vì lúc đó gạch lát nền, tole lợp nhà người ta còn cạy lên, tháo xuống bán thì mấy ai có tiền mà xây dựng? Rồi vác mướn; nhưng lại sớm bị sa thải vì không ai dại gì mướn lần thứ hai với một thằng thân như cây sậy, mặt mày xanh dờn làm cái nghề này bao giờ! Rồi phụ đẩy xe ba bánh, đập xích lô, lượm ve chai, bán vé số...

Ba đưa con tôi, mà gái út 3 tuổi, chưa bao giờ có được bữa cơm đúng nghĩa! Hồi cái thời ăn bo bo, hoặc ăn cơm độn chuối, độn khoai, độn mì hay độn bất cứ thứ gì có thể độn được! Nói là cơm độn khoai cho oai, chớ thực ra gọi là khoai độn cơm mới đúng hơn, bởi khi ăn thì lượng cơm chỉ bám quanh khoai lựa thừa như cái bánh được rắc mè vậy, nên cái cảm giác “cơm” dường như không có! Cho nên sau này số gạo để độn ấy tôi “bỏ ống”, năm mười ngày thì tôi nấu được một nồi cơm “nguyên chất” cho các con. Nhìn chúng ăn ngon lành với nước mắm loại hạng bét mà tôi ứa nước mắt!

Một lần tôi bỗng con gái út tôi đi chợ, ngang qua gánh hủ tiếu, bỗng nó trì xuống; tôi hiểu con tôi muốn gì, nhưng bảo nó:

- Con đi tiểu hả? Để ba bỗng lại kia!

Nhưng nó chỉ vào gánh hủ tiếu:

- On ươn... ăn... ịt! (Con muốn ăn ịt!)

Tôi vội bỗng con tôi lên, nói nhỏ:

- Để ba dẫn con đi tiểu rồi ba trở lại mua cho con, hén!

Tôi bước nhanh, con tôi lại chỉ tay về gánh hủ tiếu, lắc đầu lia lịa (xin “dịch” ra như vậy):

- Con không mắc tiếu, con muốn ăn thịt!

Tôi dứt ruột, hôn vào má con tôi, nước mắt dán vào má nó; nghẹn ngào:

- Đi con! mai mốt ba mua cho con ăn.

Con tôi vụng về lấy bàn tay bé nhỏ chùi nước mắt cho tôi:

- Ao a óc? (Sao ba khóc?)

Tôi nghẹn ngào, cổ kim tiếng nấc, còn con tôi thì lặng thinh, có lẽ nó yên lòng vì lời hứa “mai mốt” của tôi; nước mắt lại trào ra, bởi chính tôi lại không tin tưởng lời hứa của chính mình!

Ngoài nghề dạy học, viết lách, tôi còn có nghề làm bánh kẹo gia truyền từ thời ông nội, nhưng vào những năm “bao cấp” không biết sao, người dân dù có nghề cũng không được hành nghề! Nghề bánh kẹo của tôi đa dạng: bánh trung thu, bánh tây, bánh tiếu, bánh bột đậu, bánh xà lam, bánh men, bánh con đường, kẹo miếng, kẹo dừa, thèo lèo... Nhưng những loại bánh kẹo ấy phải cần có vốn nhiều, đồ nghề rườm rà, và nhất là phải cần có người phụ giúp; duy có bánh in là “tự biên tự diễn” được! “Lò bánh in” tôi khởi công được mấy ngày thì bị quản lý thị trường vô tịch thu đồ nghề, đường, bột sạch sẽ; đồng nghĩa với tôi lại sạch túi, nợ nần!

Theo Phật pháp thì “vạn sự tùy duyên”: Tôi được giới thiệu vào một “sở làm” có một không hai là... tối vào quan tài ngủ cho mấy trại hòm. Với tôi, đây là “duyên lành”, rất lành là khác, vì nó vừa nhẹ nhàng, vừa hợp với thể tạng chàng hiu của tôi, mà thù lao lại cao nữa! Tuy nhiên, người giới thiệu cũng e ngại cho tôi, là tôi sẽ “sợ” mà bỏ cuộc; bởi như theo anh ta, thì không ít anh chàng “mặt dãn râu quăn”, vai u thịt bắp, trước khi nhận việc thì nói năng uy phong lẫm, thể mà khi nắp quan tài đóng lại không bao lâu thì hấn la bài hải, tung nấp chạy ra không dám quay đầu lại!

Chủ trại hàng mướn người ngủ trong quan tài để làm gì vậy? Cũng như bao nghề khác, nghề nào cũng có “thời”. Hồi còn chiến tranh, nếu nhằm một trận đánh lớn, thì các trại hòm hốt bạc, vì người mua có khi phải đặt cọc, chờ chủ trại đóng cái mới, vì những cái đóng sẵn đã bán sạch trơn, và tất nhiên hét giá nào người ta cũng phải mua. Phải “tăng ca”, làm suốt đêm mới có đủ hòm... “làm phước”! Để bán chạy, chủ hòm luôn kiếm “cò” và tất nhiên cò được ăn chia phần trăm “tiền cà phê” theo giá thỏa thuận.

Cái thời ăn bo bo, củ mì, nhưng số người chết không nghĩa lý gì so với thời súng đạn nên trại hòm ế độ! Để cứu nguy cho... trại trại chủ có nhiều cách dị đoan truyền thống để bán cho chạy như: Tối lấy chổi quét vòng vòng, hay lấy búa gõ ba cái vào đầu cái quan tài tùy thích thì sáng cái hòm đó sẽ có khách mua ngay (!). Nhưng tuyệt chiêu trấn sơn vẫn là mướn người ngủ trong quan tài một đêm!

Đừng nói “sao chủ hòm ác quá, trừ cho người ta chết để bán hòm”. Không phải đâu, chủ hòm không trừ ai hết, họ chỉ muốn bán đất mà thôi. Nghề bán hòm là nghề... “làm phước”, nếu không sao trại hòm nào cũng đặt cho trại hòm mình cái tên vô cùng phúc hậu: Thiên Phước, Thiên Thọ, Phước Thọ, Phúc Đức,... ? Có người các cơ hỏi: “Sao trại hòm thờ thần tài làm chi?” – “Thì để thần tài phù hộ bán hòm được nhiều; bán nhiều, phước nhiều thôi mà!”

Ngày đầu nhận việc, người chủ trại hòm tốt bụng nhìn tôi ái ngại bởi cái vẻ mặt thư sinh và hình thù giống cây tre miếu của tôi. Không biết chỗ khác thế nào, nhưng “hợp đồng” giữa tôi và chủ trại hòm này rất nhanh chóng và đơn giản: Thứ nhất là, 23 giờ tôi đến, rồi chui vô chiếc hòm nào đó theo trại chủ chỉ định; cho đến 3,4 giờ sáng, lãnh tiền rồi ra về. Thứ hai là, trong khi nằm trong hòm, bên ngoài ai làm gì, nếu còn thức cũng không được hỏi. Thứ ba là, “giữ kín giùm, đừng nói với ai”.

Tôi đồng ý liền! Chủ trại nhìn tôi dò xét:

- Chú em có sợ không?

Tôi chom chớp mắt:

- Dạ, tôi không sợ ma quỷ gì hết; chỉ sợ nắp hòm đóng kín, tôi ngộp thở chết, bỏ con tôi lại không ai nuôi.

(Tôi rơm rớm nước mắt) Anh em nó còn nhỏ lắm, mẹ nó mới chết... (lấy tay áo chặm nước mắt)

Ông chủ có vẻ xúc động:

- Việc đó chú em khỏi lo, ở đây chú em sẽ thoải mái, không ngộp đâu mà sợ! Tuy nhiên nếu có sợ hãi gì thì hãy bình tĩnh, đừng la lên làm động làng động xóm!

Ông chủ chỉ một cái hòm không nắp, “*chú em leo vào đi, quay đầu ra ngoài lộ*”; tôi vào nằm, ông chủ lấy tấm vải mùng phủ lên, “*chú em ngủ ngon nhé! Bên ngoài ai làm gì thì cũng không được ngồi dậy, cũng đừng để ý. Chừng nào nghe tiếng đồng hồ ré lên thì ra ngoài!*”

Nằm trong hòm, tôi thở phào. Thì ra chỉ như vậy, có gì ghê gớm đâu? Theo các bậc đàn anh nói thì khác: Sau khi người ngủ mướn vừa vô hòm thì chủ nhà vội đóng nắp hòm lại như đạo tày (tì) liệm người chết vậy, chỉ thiếu cái việc đóng đinh mà thôi; đàn anh khác nói, nắp hòm được chêm dưới hai thanh gỗ tròn để người nằm dưới không bị thiếu dưỡng khí. Theo tôi thì trường hợp sau có lý hơn, bởi nếu nắp hòm đóng kín thì nguy cơ ngộp thở rất cao, nhất là với những anh trước khi vào “nhiệm sở” phải nốc vài xị để lấy khí thế! Mà nếu ngộp thở chết, thì biết bao phiền toái cho chủ nhà? Còn việc chỉ phủ tấm vải mùng lên trên miệng hòm như trường hợp của tôi, chưa nghe ai nói!

Họ còn kể nhiều chuyện rùng rợn không kém chuyện liêu trai: Vừa chớp mắt thì nghe tiếng guốc khua trên nền, kèm theo bao tiếng nói xì xào! Lại có khi xuất hiện một cái mặt thịt da rệu rã lòi cả hai hàm răng trắng hếu chìa sát mặt người nằm bên trong: “*Sao mày nằm chỗ của tao?*” Đây là lời kể của anh “mặt dãn râu quăn” nói trên, khiến anh phải tung nắp chạy không dám quay đầu lại!

Còn nhiều câu chuyện ghê rợn không kém, nhưng thật tình không chuyện nào làm tôi run sợ mấy may, bởi trong lửa chiến chinh tôi đã suýt chết bao lần, và nghiệm ra rằng, chỉ có người hại người, chớ chưa ai thấy ma vương quỷ sứ nào hại người bao giờ; thường nói quỷ ma tàn ác nhưng cũng chưa ai thấy chúng mổ bụng moi gan ai bao giờ; có chăng là nơi địa ngục mơ hồ! Tôi thấy, và quả quyết, chính con người là động vật tàn ác nhất, nguy hiểm nhất, giết hại con người, tức đồng loại của mình nhiều nhất mà thôi!

Tôi chẳng những không sợ mà lòng lại thấy vui vui! Bởi tôi biết chắc chắn vào sáng mai lời hứa “mai mốt” với con tôi, tôi đã thực hiện được! Tưởng tượng khi nhìn con tôi ăn ngon lành tô hủ tiếu, cắn từng miếng thịt ngon, húp từng muỗng nước lèo béo ngậy, hoàn toàn xa lạ với hương vị mặn chát thường ngày; tôi mỉm cười, mà sao cũng thấy xót xa! Tôi nằm mà nhớ con gái tôi lắm: ai gội lưng cho con tôi khi con tôi trở mình? Ai gội đầu con tôi, ai hun trên mái tóc con tôi, ai nựng bàn tay nhỏ bé của con tôi khi con tôi an giấc thiên thần? Tôi như con gà trống xò hai cánh vụng về che chở ba đứa con mình qua những cơn mưa gió cuộc đời! Tôi lại ứa nước mắt!

Tôi ngửi thấy mùi khói nhang từ đầu quan tài. Tôi không ngạc nhiên vì theo lời đàn anh kể, thì chủ trại hòm đang làm thủ tục cúng vái... “người chết” (hôm nay “người chết” đó là tôi)! Tôi không ngủ được cho tới khi đồng hồ ré lên báo hết giờ. Tôi choàng dậy, ngó vào nhà thì thấy ông chủ ngồi trước thềm ba hút thuốc tụi bao giờ. Tôi đến bên ông nhận tiền, mà đôi mắt không rời cái nùi lau chân nằm ngay cửa ra vào. Ông tò mò hỏi:

- Có gì không chú em?

Tôi ấp úng, chỉ tay về cái nùi lau:

- Ông chủ cho tôi xin bộ đàm đó được không? Tôi về giặt cho con tôi mặc chắc nó mừng lắm.

Ông chủ ái ngại:

- Được, nhưng nó cũ rồi chú em à.

- Cám ơn ông! Không sao, tôi sẽ giặt lại.

Tết năm đó, con tôi rất vui vì có bộ đàm “mới” (dù hơi rộng); Khi nó vào Tiểu Học, bộ đàm chật, nhưng nó vẫn cất giữ cẩn thận đến hai chục năm sau, và mang theo về nhà chồng trong ngày lễ vu quy!

Hỏi:

- Con giữ làm chi vậy?

- Để thương nhớ ba mãi. Trong thời gian đói khổ, ba phải ngủ trong quan tài kiếm tiền nuôi các con!

Kha Tiệm Ly